

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทอดพระเนตร
 นิทรรศการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
 วันพีชมงคล 9 พฤษภาคม 2559 ณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ
 สวนจิตรลดา

สวัสดีสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกท่านค่ะ พบกันอีกครั้งในจุลสารฯ ฉบับที่ 3 ปีที่ 21 และได้พบปะกับสมาชิกในงานนิทรรศการวันพืชมงคลประจำปี 2559 ณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา ได้พบกับท่านอาจารย์และน้องๆ จากหลายโรงเรียนที่เข้าร่วมแสดงนิทรรศการและมาเยี่ยมชมในงาน รู้สึกยินดียิ่งค่ะ และเราจะได้มารวมตัวกันอีกในเดือนกรกฎาคม นี้ ในงานประชุมวิชาการและนิทรรศการ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 4 ณ สำนักพระราชวัง (สนามเสือป่า) แล้วพบกันนะคะ สวัสดีค่ะ

ในเล่ม

ถ้อยแถลง	2
แนะนำโรงเรียนสมาชิกฯ	2
ข่าวสมาชิกฯ	3 - 4
ฐานทรัพยากรท้องถิ่น	5
Plants In Focus	6
สรรทามาฝาก	7
บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ	8-9
ETC etera	10-11
นกในหมู่เกาะแสมสารและเส้นทางนก	12-13
องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น	14
คุยสบายๆ กับที่ปรึกษา	15
พฤกษาวรรณศิลป์	16

โรงเรียนตาเนินราษฎร์วิทยาคาร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
 สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลตาเนิน อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ 36130
 ผู้บริหารโรงเรียน นายธีระศักดิ์ พลนาคู
 โทรศัพท์ 092 - 4045557
 ครูผู้ประสานงาน นางแพรวนภา มาโคตร
 โทรศัพท์ 087 - 8719924
 ข้อมูลบุคลากร ผู้บริหาร 1 คน ครู 10 คน ครูอัตราจ้าง 4 คน พนักงานธุรการ 1 คน
 ข้อมูลนักเรียน นักเรียน 231 คน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

โรงเรียนตาเนินราษฎร์วิทยาคารได้เข้าเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2557 ปัจจุบันได้รับป้ายสนองพระราชดำรินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนตาเนินราษฎร์วิทยาคารได้ดำเนินงานตามแนวทาง 4 ด้าน 5 องค์ประกอบ โดยมีพืชศึกษาเชิงลึกคือ “อัญชัน” ได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดกระบวนการเรียนรู้บูรณาการ 8 กลุ่มสาระทุกระดับชั้นเรียน โดยใช้พรรณไม้และสภาพพื้นที่ในโรงเรียนเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้จากรูปธรรมนำไปสู่นามธรรม นักเรียนได้คลุกคลี สัมผัส เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริงจากกิจกรรมที่หลากหลาย ผลการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น น่าอยู่ มีบรรยากาศของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน นักเรียนมีความเบิกบาน มีชีวิตชีวา มีความรับผิดชอบ ซื่อตรง อดทนต่อการทำงาน มีความเมตตา กรุณาต่อสรรพสิ่ง ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีทักษะการทำงานที่ดี รู้จักการวางแผนการทำงาน รู้จักการคิดวิเคราะห์ มีทักษะการแก้ปัญหา และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช รู้จักหวงแหน ดูแล รักษาพรรณไม้ในโรงเรียนให้รุ่นหลังศึกษาเรียนรู้ต่อไป

โรงเรียนสมาชิกร่วมจัดนิทรรศการในงานวันพืชมงคล
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทอดพระเนตรนิทรรศการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ วันพืชมงคล 9 พฤษภาคม 2559 ณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ สวนจิตรลดา มีโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ร่วมจัดนิทรรศการ เพื่อทอดพระเนตร จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี จัดแสดงพืชศึกษาเรื่องถั่วพุ่ม โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จัดแสดงพืชศึกษาเรื่องบัวหลวงและกล้วยไข่ โรงเรียนเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา จัดแสดงพืชศึกษาเรื่องขวนขมและฟ้าทะลายโจรโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก จังหวัดบุรีรัมย์ จัดแสดงพืชศึกษาเรื่องรางจืดและตำลึงทอง โรงเรียนตึกทุ่งกวาววิทยายน จังหวัดพังงา จัดแสดงพืชศึกษาเรื่องดาหลา

เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จัดการเยี่ยมชมพิจารณาให้คะแนนสถานศึกษา เพื่อขอรับป้ายสนองพระราชดำริในงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน ณ โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม จังหวัดสุโขทัย นำโดย นางเพ็ญศรี พิษพันธ์ นางประสพศรี เตมียบุตร นายจรัญ ไล่ทองคำ นางรัชนิรินรินทร์ คลังเงินวารการ และนางสาวประนอม รัตนชัย ที่ปรึกษาประสานงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียนเขตภาคเหนือตอนล่าง พร้อมด้วยนายเฉลิมพล ขยันกิจ เจ้าหน้าที่ อพ.สธ. เขตภาคเหนือตอนล่าง โดยทางโรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม ได้นำเสนอผลงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารและการจัดการ ด้านที่ 2 การดำเนินงาน และด้านที่ 3 ผลการดำเนินงาน หลักฐานย้อนหลัง 2 ปี (ปี 2557 และ 2558) ในรูปแบบการนำเสนอ PowerPoint Presentation และเพิ่มเอกสาร ผลงาน ชิ้นงาน การบูรณาการงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กับ 5 องค์ประกอบ และพืชศึกษา “ฟ้าทะลายโจร” ในการเยี่ยมชมครั้งนี้ผู้เข้าร่วม จำนวน 32 คน (ผู้บริหาร 2 คน / ครู 30 คน)

นางเพ็ญศรี พิษพันธ์ ที่ปรึกษา อพ.สธ. กล่าววัตถุประสงค์ การเยี่ยมชมพิจารณาให้คะแนนสถานศึกษา

นายพัฒนพงษ์ สีกา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม จ.สุโขทัย นำเสนอด้านที่ 1 การบริหารและการจัดการ

ที่ปรึกษา อพ.สธ. ตรวจสอบผลงาน ชิ้นงาน และเพิ่มงาน หลักฐาน 3 ด้าน

คณะกรรมการเยี่ยมชมพิจารณาให้คะแนนฯ ร่วมถ่ายภาพเป็นที่ระลึกกับผู้บริหารและคณะครู

เรียบเรียงโดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์

ภูมิปัญญาท้องถิ่น: อาหารเป็นยา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น:อาหารเป็นยา

อาหารเป็นยา แต่ไม่ได้กินยาเป็นอาหาร ภูมิปัญญาในอาหารไทย หรืออาหารพื้นบ้านมีมากมาย พืชผักสวนครัวเป็นของกินและยาชั้นดี ตู๋กับข้าวก็ไม่ต่างจากตู้ยา

อาหารไทยที่รับประทานอร่อยและอุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ ได้แก่ แกงเลียง ด้วยบรรดาผักที่ใส่ลงไป เช่น ฟักทอง บวบ เห็ด ตำลึง หัวปลี ใบแมงลัก พริกไทย หอมแดง กะปิ มีงานวิจัยจากสถาบันวิจัยโภชนาการ ม.มหิดล รายงานการศึกษาว่าสามารถลดการเกิดมะเร็งในหนูที่ได้รับสารก่อมะเร็งเปรียบเทียบกับหนูที่ไม่ได้กินแกงเลียง ได้ถึง 50 %

อาหารของภาคเหนือ สถาปัตยกรรมก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้อาหารพื้นบ้านภาคเหนือแตกต่างจากภาคอื่น นั่นคือ การที่อากาศหนาวเย็นเป็นเหตุผลให้อาหารส่วนใหญ่มีไขมันมาก เช่น น้ำพริกอ่อง แกงฮังเล ใส่อั่ว แหนม แคบหมูเพื่อช่วยให้ร่างกายอบอุ่น และรับประทานกับข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก อาหารเหนือมีแกงหลายชนิด เช่น แกงโห้ แกงแค และกินร่วมกับผักต่างๆ ซึ่งทางภาคเหนือได้เปรียบที่อาศัยอยู่ในหุบเขาและบนที่สูงอยู่ใกล้กับป่า จึงนิยมนำพืชพันธุ์ในป่ามาปรุงเป็นอาหาร เช่น ผักแค บอน หยวกกล้วย ผักหวาน ทำให้เกิดอาหารพื้นบ้าน มีชื่อต่าง ๆ เช่น แกงแค แกงหยวกกล้วย แกงบอน เป็นต้น ซึ่งอาหารเหนือพื้นบ้านเหล่านี้อุดมไปด้วยวิตามิน สารต้านอนุมูลอิสระ เป็นอาหารที่เป็นยาอย่างแท้จริง

อากาศที่ร้อนมาก ๆ มีผลไม้ชนิดหนึ่งที่ดับกระหายคลายร้อนประจำหน้าร้อนจริง ๆ คือแตงโม สาเหตุที่ทำให้กินแตงโมแล้วสดชื่นเพราะโพแทสเซียมที่สูง ที่จะไปช่วยควบคุมอัตราความดันโลหิต การกินแตงโมเข้าไปก็จะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย อารมณ์ดี และรู้สึกสบายใจขึ้น ปัจจุบันมีงานวิจัยกำกับว่าแตงโมช่วยลดความอ้วนได้ จากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ใน Journal of Nutrition พบว่าแตงโมมีกรดอะมิโนที่ชื่อ Arginine สูงสามารถช่วยในการลดน้ำหนักได้ โดยนักวิจัยได้ให้อาหารเสริม Arginine แก่หนูที่มีน้ำหนักเกินเป็นเวลาติดต่อกันกว่าสามเดือน และพบว่ามันช่วยลดปริมาณไขมันในร่างกาย ลงได้ถึง 64 % กรดอะมิโนตัวนี้ช่วยในการเพิ่มการเผาผลาญไขมันและกลูโคส นอกจากนั้นแตงโมมี citrulline อยู่มาก สารตัวนี้จะไปช่วยในการรักษาแผลให้หายเร็วขึ้น แต่การรับประทานแตงโมควรรับประทานเนื้อแตงโมไปพร้อมกันจะได้กากใยอาหารไปพร้อมกัน ที่ยกตัวอย่างยังเป็นส่วนน้อยของภูมิปัญญาการกินอาหารเป็นยา พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

เรียบเรียงโดย พี่หนึ่ง piyarat.rspg@gmail.com

เล็บวิฬาร์

เล็บวิฬาร์ จัดเป็นไม้ประดับนำเข้ามาที่สวยงามมากที่สุด เมื่อมาปลูกอยู่ในประเทศไทยมีชื่อว่าเหลืองชัชวาลย์ หรือ เล็บวิฬาร์ ซึ่งแปลมาตรง ๆ จากชื่อที่เรียกสามัญว่า Cat's Claw Creeper หรือ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Macfadyena unguis-cati* (L.) A.H. Gentry ถ้าพิจารณาจากดอกและเมล็ดจึงถูกจัดให้อยู่ในวงศ์ BIGNONIACEAE เป็นไม้เถาจัดเป็นพวกวัชพืชมีถิ่นกำเนิด ในทวีปอเมริกากลางและใต้ และ หมู่เกาะอินเดียตะวันตก (West Indies) ซึ่งในปัจจุบันมีแพร่หลายในหลายทวีป เป็นไม้เลื้อยยืนต้นขนาดเล็ก เจริญเติบโตเร็ว สามารถเลื้อยไปได้สูงมาก สามารถเกาะแนบแน่นกับซุ้ม ผืน รั้ว ได้ดี จึงเหมาะสำหรับปลูกเป็นไม้ประดับตามรั้วบ้าน ตามซุ้มต่าง ๆ ดูแลรักษาง่าย ไม่มีโรคและแมลงรบกวน เป็นพืชทนแล้งได้ดี มีอวัยวะคล้ายหนวดที่เรียกว่าเป็นมือเกี่ยว (tendrils) สำหรับยึดเกาะ 3 แฉกจากบริเวณข้อ กางออกลักษณะเหมือนกรงเล็บ อันเป็นที่มาของชื่อ *Unguis-Cati* ในภาษาละตินแปลว่า cat's claw (เล็บแมว) ชอบน้ำและแดดจัด หรือแดดครึ่งวันก็ได้ และสามารถปลูกได้ในดินหลายชนิด แม้ดินทรายหรือดินเหนียว ออกดอกรูปแตรสีเหลืองเข้มบานสะพรั่งช่วงเดือนธันวาคม ถึงกุมภาพันธ์ แต่ก็มีดอกช่วงอื่นๆ เช่นกันแต่ดอกจะน้อยกว่า เป็นไม้เลื้อย พบเพียง 1 ชนิด ในอเมริกา ลักษณะคล้ายต้นกระเทียมเถา ลักษณะใบออกตรงกันข้ามตรงข้อ ผลเป็นรูปฝักยาว คล้ายฝักต้นปืบทอง เมล็ดอยู่ภายในจำนวนมาก เมล็ดมีปีก 2 ข้างรูปร่างคล้ายเมล็ดต้นปืบ ซึ่งอยู่ในวงศ์เดียวกัน เล็บวิฬาร์เป็นพืชนำเข้าจากต่างประเทศ และหลายประเทศถือว่าเป็นวัชพืชที่กำจัดยาก มีรายงานว่าจัดเป็นพืชรุกรานที่อันตรายในพื้นที่ชายฝั่ง ในป่าชายฝั่ง เล็บวิฬาร์สามารถเจริญคลุมพืชต้นไม้ในสวนได้ บางที่สามารถเติบโตเป็นพืชคลุมดินตามพื้นป่า เกาะต้นไม้อื่นสร้างเป็นเหมือนพรมหนาของลำต้น ทำให้พืชเล็ก ๆ หรือต้นอ่อนของพืชชนิดอื่นไม่ได้รับแสงแดดและตายหมด บางที่สามารถเจริญคลุมไม้ทรงพุ่มต่าง ๆ จนตายด้วยน้ำหนักของต้นเล็บวิฬาร์ และการบังแสงแดดไม่ให้พืชต้นที่ขึ้นอยู่รับแสงแดดได้ เล็บวิฬาร์มีระบบรากที่แข็งแรงและแผ่กว้าง เล็บวิฬาร์ ได้รับการรวมอยู่ในฐานข้อมูลทั่วโลกชนิดแพร่กระจาย (GISD 2008) ถูกขึ้นทะเบียนว่าเป็นวัชพืชพิษในแอฟริกาใต้ (พืชต้องห้ามที่จะต้องถูกควบคุม) รวมถึงในรัฐนิวเซาท์เวลส์ และควีนส์แลนด์ ของประเทศออสเตรเลีย

ด้วยความสวยของดอกทำให้เป็นไม้ประดับที่สวยงาม ต้นสามารถเลื้อยได้ถึง 30 เมตร มีระบบรากสะสมอาหาร ทำให้เป็นพืชที่ทนต่อสภาพแวดล้อม ส่วนลำต้นมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา ลำต้นหนาได้ถึง 15 เซนติเมตร หรือมากกว่า ใบมีลักษณะเป็นใบประกอบจัดเรียงตรงข้าม มีลักษณะเป็นรูปไข่ ใบคู่ที่สามเปลี่ยนเป็นมือจับ (tendrils) ขนาด 3-17 มิลลิเมตร ออกดอกที่เหลืองสดใส ขนาดดอกกว้าง 4-10 ซม. และยาวถึง 10 ซม. มีกลีบดอกเชื่อมกันเป็นท่อและมีกลีบ

ที่แยกเป็นห้าแฉก แต่ละกลีบยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร ส่วนผลมีขนาดยาว 15-50 เซนติเมตร กว้าง 8-12 มิลลิเมตร เมื่อติดผลจะมีสีเขียวมันวาว และเมื่อแก่จะเป็นสีน้ำตาลเข้ม มีเมล็ดจำนวนมากขนาดยาว 10-40 มิลลิเมตร และกว้าง 4-10 มิลลิเมตร เมล็ดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าโปร่งแสง มีปีกบาง ๆ

เล็บวิฬาร์จึงเป็นพืชที่สามารถเปลี่ยนจากวัชพืชมากลายเป็นไม้ประดับได้ แต่อย่างไรก็ตามควรควบคุมการปลูกให้อยู่ภายใต้การดูแล ไม่ปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติหรือไปขึ้นอยู่ในป่า อาจจะเป็นปัญหาระดับชาติได้เหมือนในหลาย ๆ ประเทศ

*ขอบคุณภาพจากบก.นิตยสารหมอชาวบ้าน

สรรหามาฝาก

สังขยาขนุน

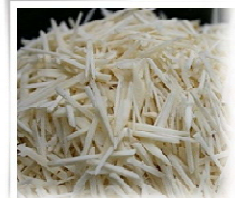
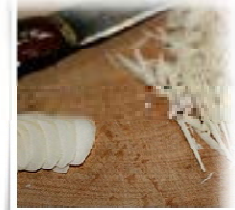
สวัสดีค่ะวันนี้เราจะมานำขนุนไทย รสชาติแบบไทยๆ ซึ่งหลายคนคงจะคิดว่าขนุนไทยทำยาก มีหลายขั้นตอน แต่ที่จริงแล้วขนุนไทยมีขั้นตอนง่ายๆ ไม่ยาก ซึ่งวันนี้นำ “สังขยาขนุน” มาฝากสมาชิกค่ะ มีวิธีการทำง่ายๆ ใช้เวลาในการทำไม่นาน พอพุดถึงแล้วก็เริ่มหิวขึ้นมาทันทีเลยคะ

ส่วนผสม

- ไข่เป็ดหรือไข่ไก่ 25 ฟอง
- น้ำตาลปีบ/น้ำตาลปึก 1 ช้อนโต๊ะ
- น้ำตาลทราย 1 ถ้วยตวง
- กะทิ 5 ถ้วยตวง
- เนื้อขนุน หั่นชิ้นเล็ก 1 ถ้วยตวง
- เกลือป่น 1 ช้อนชา
- แป้งมัน 1 ช้อนโต๊ะ
- เม็ดขนุนต้มซอyleftๆ (ใส่ตามที่เรารชอบ)

วิธีทำ

1. นำของแห้งมาคลุกเคล้าให้เข้ากัน เพื่อช่วยให้แป้งไม่จับตัวเป็นก้อน น้ำตาล เกลือ แป้งมัน น้ำตาลปีบ ใส่น้ำร้อน ใส่น้ำขิง ใส่น้ำกะทิลงไปทีละน้อย ขยำให้เข้ากัน
2. ใส่เนื้อขนุน
3. ตักส่วนผสมใส่กระทงที่เตรียมไว้ โรยหน้าด้วยเม็ดขนุนต้มซอyleftๆ นำไปนึ่ง พอสุกแล้วยกลง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Artocarpus heterophyllus* Lam.

ชื่อสามัญ : Jack fruit tree

วงศ์ : Moraceae

ชื่ออื่น : ขะนุ (ซอง-จันทบุรี) ขะเนอ (เขมร) ซี้คีย, ปะหน้อย (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) นะยวยชะ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี) นากอ (มลายู-ปัตตานี) เนน (ชาวนบน-นครราชสีมา) มะหนุน (ภาคเหนือ, ภาคใต้) ล้าง, ลาน (ฉาน-เหนือ) หมักหมี่ (ตะวันออกเฉียงเหนือ) หมากกลาง (ฉาน-แม่ฮ่องสอน)

เล็กๆ น้อยๆ กับการเช็คกระจกให้ใส ทำได้โดยนำยาสีฟันมาบิบ ใส่วัสดุ แล้วนำผ้าชุบน้ำมาเช็ดยาสีฟันที่อยู่บนกระจก โดยถูให้ทั่วๆ กระจก แล้วใช้ผ้าเช็ดอีกครั้ง กระจกเงาที่เรามองดูจะเงาเป็นประกาย

เรียบเรียงโดย
 สุเมตต์ ปุจฉาการ
 คมสัน หงษ์ทรศิริ

บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ

เอคไคโนเดิร์ม

Echinodermata (3)

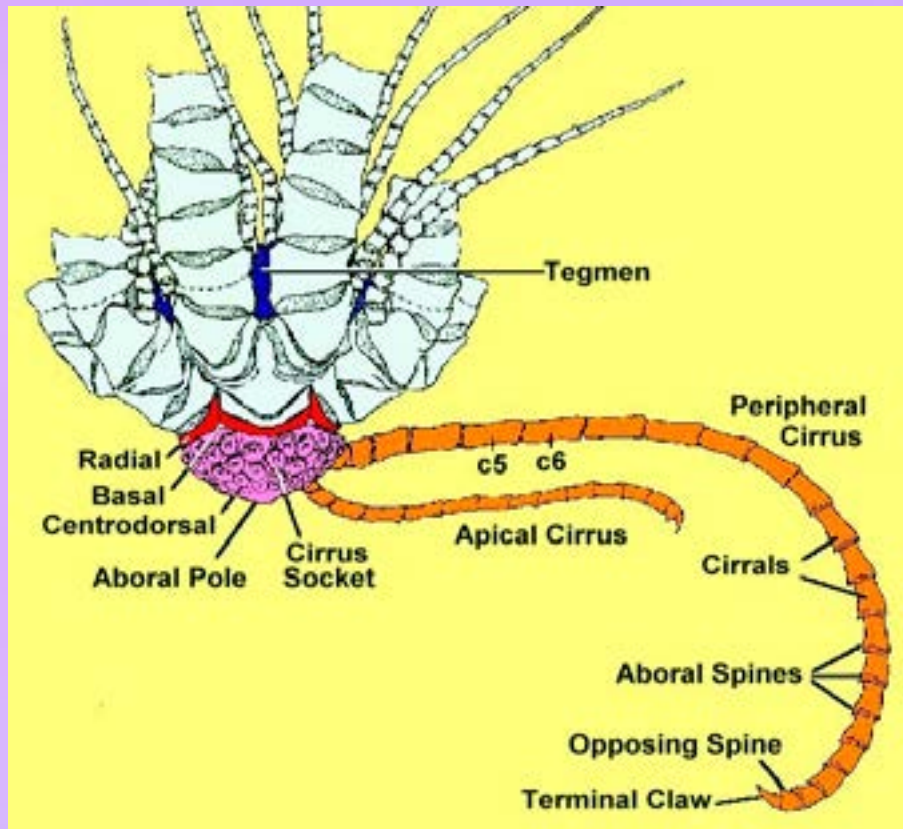
เรียบเรียงจากหนังสือ เอคไคโนเดิร์มบริเวณหมู่เกาะสิมิลัน

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ดาวขนนกและพลับพลึงทะเล (Class Crinoidea)

เอคไคโนเดิร์มกลุ่มนี้จัดเป็นพวกที่โบราณที่สุดเนื่องจากเป็นกลุ่มเดียวที่สามารถดำรงเผ่าพันธุ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้โดยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างมากนักเพราะสัตว์ในกลุ่มนี้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีสีสันงดงามมาก เท่าที่พบในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 พวก ได้แก่ พลับพลึงทะเล และดาวขนนก พลับพลึงทะเลมักจะมีพบในเขตน้ำลึก ร่างกายมีก้านใช้ยึดเกาะกับวัตถุใต้น้ำตลอดวงจรชีวิต ส่วนดาวขนนกมักจะมีพบในเขตน้ำตื้นบริเวณที่มีกระแสน้ำไหลเวียนดีโดยส่วนที่เป็นก้านลดรูปลงหรือหายไป ร่างกายของดาวขนนกประกอบด้วยแผ่นกลางลำตัวที่อยู่บนแผ่นกระดูกด้านตรงข้ามปาก (calyx) เรียงต่อกันในแนวรัศมีเป็นรูปถ้วย ด้านบนเป็นเนื้อเยื่อที่รวมอวัยวะภายในเข้าด้วยกันมีลักษณะเป็นก้อนเนื้อเยื่อซึ่งปิดทับแผ่นกลางลำตัวโดยที่ปากและทวารหนักอยู่ด้านบนของเนื้อเยื่อนี้ถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวเพื่อใช้หาอาหารของเอคไคโนเดิร์มในกลุ่มนี้ ทางด้านล่างมีแผ่นกลางด้านตรงข้ามปาก (centrodorsal) ซึ่งถือว่าเป็นข้อบนสุดของก้าน โดยเชื่อมรวมกับแผ่นกระดูกด้านตรงข้ามปาก และมีปลอกรองรับกิ่งของก้าน (cirrus socket) แขนของดาวขนนกจะแตกออกในแนวรัศมีจากแผ่นกลางลำตัวจำนวน 5 แขนและจะแตกแขนงออกไปอีก จำนวนแขนอาจมีตั้งแต่ 5 หรือมากกว่า 200 แขน แขนมีลักษณะเป็นข้อหินปูน (ossicle) เล็กๆมาเรียงต่อกันทำให้แขนสามารถโค้งงอได้ แต่ละข้อของแขนจะแตกแขนงออกไปในซีก ซ้าย-ขวา เรียกว่า กิ่งของแขน (pinnule) ทำหน้าที่ดักจับอาหารและส่งอาหารเข้าสู่ร่องอาหาร (food groove) ซึ่งภายในจะมีเซลล์บุผิวที่มีซีเลีย (cilia) ทำหน้าที่โบกพัดอาหารให้เคลื่อนเข้าสู่ปาก อาหารของดาวขนนกเป็นพวกตะกอนแขวนลอยที่อยู่ในน้ำ ช่องลำตัวลดรูปลง มีเนื้อเยื่อเกี่ยวพันอยู่แทน ระบบหมุนเวียนโลหิตมีไฮดรอลิกและช่องเป็นตาข่าย การแลกเปลี่ยนก๊าซเกิดขึ้นได้ทั่วร่างกาย โดยเฉพาะบริเวณเท้าที่ยื่นออกมาจากช่องเล็กๆทางด้านข้างของร่องแขน ระบบท่อน้ำประกอบด้วยท่อน้ำว่างแหวนเรียงอยู่รอบปาก แต่ไม่มีท่อตะแกรงมีแต่ท่อเปิดสู่ช่องลำตัวและท่อน้ำแยกออกไปในแนวรัศมีสู่แขนทางด้านใต้ของร่องแขนที่แตกแขนงออกไปสู่แขนด้วยโดยแต่ละท่อทางด้านข้างอาจติดต่อกับท่อน้ำถึงสามอันและไม่มีแอมพูลา ระบบประสาทแตกต่างจากพวกอื่นโดยมีปมประสาทรูปถ้วยอยู่ตรงกลางของแผ่นกระดูกด้านตรงข้ามปากและแยกไปยังแขนและกิ่งของแขนแต่ไม่มีอวัยวะรับสัมผัสอื่นๆโดยเฉพาะ ตามปกติจะไม่ชอบแสง เพศของดาวขนนกแยกกัน การปฏิสนธิเกิดภายนอก ร่างกาย และไข่ที่ได้รับการผสมแล้วจะเจริญเป็นตัวอ่อนเรียกว่า doliolaria สำหรับชิ้นส่วนของแขนที่แตกหักจะสามารถเจริญงอกขึ้นใหม่ได้ ดาวขนนกมักจะอาศัยอยู่ในแนวปะการังและเป็นพวกกินสารแขวนลอยในน้ำเป็นอาหาร (suspended feeder) จึงมีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศ คือช่วยลดปริมาณสารแขวนลอยในน้ำ ทำให้น้ำทะเลใสสะอาด อีกทั้งดาวขนนกยังทำหน้าที่เสมือนที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำเล็กๆ เช่น กุ้ง หนอนปล้องหรือแม้แต่ ดาวเปราะบางชนิดก็ยังพบอาศัยอยู่ร่วมกันอีกด้วย ดาวขนนกเป็นเอคไคโนเดิร์มเพียงกลุ่มเดียวที่สามารถว่ายน้ำได้โดยการยกแขนขึ้นลง ดาวขนนกที่พบในปัจจุบันทั่วโลกมีอยู่ประมาณ 550 ชนิด สำหรับในเขตน้ำตื้นของภูมิภาค Indo-West Pacific พบดาวขนนก 138 ชนิด และในเขตภูมิภาคย่อยของภูมิภาคนี้คือ East Indies อันประกอบด้วย ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย พบดาวขนนกประมาณ 91 ชนิด ในจำนวนนี้มี 10 ชนิดที่พบเฉพาะถิ่นในเขตภูมิภาคย่อยนี้ ในประเทศไทยพบดาวขนนกประมาณ 47 ชนิด

ลักษณะที่ใช้ในการจำแนกชนิดดาวขนนก

Cenometra bella (Hartlaub, 1890)

ชื่อสามัญภาษาไทย: ดาวขนนกสีน้ำตาล

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ: Feather star

ลักษณะ: ร่างกายแตกแขนงในแนวรัศมี แขนแตกกิ่งออกเป็นซี่คล้ายขา กิ่งของแขนที่อยู่ใกล้ปากโค้งงอได้ ปลายกิ่งเป็นซี่หวี

ในขณะที่มีชีวิต จะมีสีน้ำตาลเข้ม

แหล่งที่อยู่อาศัย: พบอาศัยอยู่ตามซอกหิน หรือช่องว่างระหว่างปะการัง ในเวลากลางวันมักจะม้วนแขนเข้าหากัน ออกหากินในเวลากลางคืน

การแพร่กระจาย: เกาะสิมิลัน และเกาะบางู

ติดตามตอนต่อไปฉบับหน้า

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา อพ.สร.-มหาวิทยาลัยขอนแก่น Natural History Museum

Et Cetera

เรียบเรียงโดย พี่เจ

nutthaporn@hotmail.com

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

เมื่อเดินผ่านจากส่วนของไดโนเสาร์น้องๆจะได้พบกับการแสดงแบบจำลองของป่าชนิดต่างๆ พร้อมทั้งประโยชน์ที่มนุษย์อย่างเราๆได้รับจากป่าค่ะ ยอมรับเลยว่าป่าบางชนิดเช่น ป่าบุ่งป่าทาม พี่ก็ไม่รู้จักเลยคะ มาเปิดหูเปิดตาที่พิพิธภัณฑ์นี้เอง ^_^

ขึ้นมาชั้นสองกันนะคะ มาพบกับความมหัศจรรย์ของจุลินทรีย์ มีการกล่าวถึงการจำแนกสิ่งมีชีวิต ประโยชน์ของจุลินทรีย์ และไฮไลท์งานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติค่ะ

ต่อมาน้องๆจะได้พบกับวิถีไทยๆ เริ่มจากโลกของไหมค่ะ ไม่ว่าจะเป็นหนอนไหม การเลี้ยงไหม การทอผ้าไหม และส่วนต่อมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับมดต่างๆ ตั้งแต่โครงสร้างของมด หนวดตา ไปจนถึงไข่มดแดง มาถึงตรงนี้หลายคนคงคิดถึงข้าวสวยร้อนๆ ทานกับไข่เจียวไข่มดแดงแล้วใช่ไหม? จากมดก็ไปรู้จักกับปลวกมากขึ้นนะคะ พิพิธภัณฑน์จำลองทั้งรังปลวกมาให้เราดูกันเลยทีเดียว น้องๆจะได้เห็นนางพญาปลวก ปลวกงาน มีของแถมเป็นเห็ดโคนที่ขึ้นคู่กับรังปลวกอีกด้วย

นกในหมู่เกาะผสมสารและสัตว์ทางการดูนก

(ตอนที่ 5)

รองศาสตราจารย์ ผุสดี ปริยานนท์

ต่อจากฉบับที่แล้ว

เส้นทางเดินดูนกเส้นทางที่ 2 เลียบชายหาดด้านตะวันออก ระยะทางสองกิโลเมตร เส้นทางนี้จะพบนกป่า นกตามบ้านและสวน และนกทะเล

เป็นเส้นทางเดินเริ่มจากที่ทำเรือด้านเหนือของเกาะผสมสารเดินเลาะชายหาดด้านตะวันออก จะพบนกปรอดสวน นกปรอดหน้าवल นกเอี้ยงสาริกา นกแซงแซวหางปลา นกสีชมพูสวน นกเขาใหญ่ นกกางเขนบ้าน นกกินปลีอกเหลือง นกยางกรอก เช่นเดียวกับนกที่พบตามบริเวณบ้านและสวนคล้ายกับนกที่พบบริเวณหมู่บ้านผสมสาร เมื่อเริ่มเดินตามชายหาดมีโอกาสที่จะพบนกเค้าลมหลังเทา เป็นนกอพยพเดินทางมาตามชายหาด นกชนิดนี้เวลาเดินมักจะกระดกหางขึ้นและโยกไปด้านข้าง ต้นไม้ริมชายหาดมักพบนกบินมาหากินเช่น นกกินปลีอกเหลือง มากินน้ำหวานตามต้นโพทะเลที่แย้มบานหรือดอกมะลิใส่ไก่ ที่ชาวบ้านเอามาปลูกไว้ครั้งเมื่อยังอาศัยอยู่บนเกาะ นกเค้าดินมักเดินทางมาตามชายน้ำตามลำพัง นกนางนวลกลบเล็ก นกนางนวลกลบคิ้วขาวและนกนางนวลกลบท้ายทอยดำ มักบินเป็นฝูงอยู่ริมชายฝั่ง

ท่าเรือเกาะผสมสาร

เส้นทางสวนพฤกษศาสตร์เกาะผสมสาร

นกปรอดหน้าवल

นกกางเขนบ้าน

บริเวณต้นไม้ที่ขึ้นตามชายฝั่งบางครั้งจะเห็นนกปรอดสวน นกแซงแซวหางปลา นกกางเขนบ้าน นกเขาใหญ่ และเมื่อเดินตามชายหาดมาราวครึ่งทางจะเริ่มเป็นหาดหิน ในบริเวณนี้จะพบนกกระแตแต้แว๊ด บินหากิน 2-3 ตัว นกยางทะเลเดินหากินตามลำพังตามก้อนหิน นอกจากนี้ยังพบนกกระเด็นหัวดำเป็นนกอพยพ มักจะเกาะตามโขดหินเพื่อหาปลาในบริเวณนี้ เหนือมีเพื่อนร่วมหากินปลาเช่นเดียวกันก็คือนกกระเด็นน้อยธรรมดา บางครั้งจะพบนกกินเปี้ยวตัวสีน้ำเงินสดทองและคอสีขาวจะมาหากิน เปูเปี้ยวหรือสัตว์น้ำตัวเล็กๆตามโขดหินเป็นอาหาร นกยางกรอกพันธุ์จีน นกยางเปีย นกเต่าลมเหลืองเดินกระดกหาง กืออพยพเห็นได้ตามหาดหิน บางครั้งจะเห็นนกขนาดใหญ่เป็นนกหายากคือนกออกบินบริเวณทางด้านท้ายเกาะวกไปทางทิศตะวันตกซึ่งเป็นด้านหลังของเกาะ รวมทั้งนกอีก้อยใหญ่ทางด้านใต้ฝั่งตะวันออกของเกาะจะเป็นหาดหินซึ่งเหมาะสำหรับการออกหากินของนกชนิดนี้ นานๆ ครั้งอาจพบเหยี่ยวเพเรกรินเป็นนกอพยพที่พบได้ไม่ค่อยสามารถพบได้ในเส้นทางนี้เหมือนกัน

จากชายหาดสามารถเดินเข้าสู่ถนนทางเดินรถที่ม้าสิ้นสุดทางใต้ ถนนเส้นนี้จะขนานไปกับชายหาดด้านตะวันออก หากยังมีแรงสามารถเดินกลับสู่ท่าเรือโดยทางถนนระยะทางราว 2 กิโลเมตรเส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่สามารถพบนกที่อาศัยบริเวณป่าดิบเขา นกที่พบตามบ้านและสวน ตลอดจนนกตามชายหาดเพราะมีพื้นที่เชื่อมต่อกัน นกที่พบในเส้นทางนี้มีนกแซงแซวสีเทา บินไลโลบแมลงที่บินอยู่ในอากาศ นกกาแวน นกจับแมลงสีน้ำตาล นกอีแพรดแถบออกดำ นกกระจับคอดำ นกกระจับธรรมดา นกกระปูดเล็ก นกเขาใหญ่ นกขมิ้นน้อยธรรมดา นกผู้ล่าที่สามารถพบได้คือเหยี่ยวขาว เมื่อมองไปบนท้องฟ้าจะมีโอกาสเห็นนกนางแอ่นบ้าน นกแอ่นบ้าน นกแอ่นพง บินร่อนหาแมลงอยู่ในอากาศ และหากมองไปตามพื้นอาจจะพบนกเค้าดินทุ่ง นกคุ่มอกลายเดินอยู่ข้างทางตลอดจนไก่ป่า และเมื่อเดินผ่านแนวต้นยูคาลิปตัสที่ปลูกตามข้างทางมักจะมินิกินปลีคอสีน้ำตาลและนกกินปลีอกเหลืองมากินน้ำหวานดอกไม้

สวนพฤกษศาสตร์เกาะแสมสาร

นกเค้าดิน

นกนางนวลแกลบคิ้วขาว

ริมน้ำสวนพฤกษศาสตร์เกาะแสมสาร

ฐานทรัพยากรท้องถิ่น.... องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (jiant_antz@hotmail.com)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง จัดการฝึกอบรมปฏิบัติการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น รุ่นที่ 9/2559 ระหว่าง วันที่ 26 – 29 เมษายน พ.ศ. 2559 โดยมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ จำนวน 85 คน ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 แห่ง 61 คน และสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจำนวน 7 แห่ง 24 คน

การฝึกอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟังการบรรยายความสำคัญของการเข้าร่วมสนองพระราชดำริฯ บทบาทของท้องถิ่นโรงเรียนและเครือข่ายในการทำงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ รองหัวหน้าสำนักงาน อพ.สธ. ฝ่ายวิชาการ และการปฏิบัติการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นในตำบลไม้ฝาด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้สำรวจทรัพยากรพืช สัตว์ ชีวภาพอื่นๆ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ซึ่งปราชญ์ชุมชนได้ให้ความรู้ในเรื่องการใช้ประโยชน์จากเตยปาหนันในการจักสานผลิตภัณฑ์ต่างๆ การใช้ประโยชน์จากสาหร่ายและเห็ดในชุมชน ภูมิปัญญาการวางแผนโบราณเพื่อบรรเทาอาการเจ็บปวด การกดของกระดูก และวิทยากรเจ้าหน้าที่ อพ.สธ. ได้บรรยายและปฏิบัติการทำตัวอย่างพรรณไม้ และการใช้เครื่องมือโคลโนมิเตอร์ในการวัดความสูงของต้นไม้ จากการฝึกอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น บูรณาการสู่การเรียนการสอนให้นักเรียนสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดฐานข้อมูลตำบล อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

โดย จหนท. ก7

นางสาวศิริรัตน์ อาศนะ

ชื่อ นางสาวศิริรัตน์ นามสกุล อาศนะ
ประจำภูมิภาค ภาคเหนือตอนบน จังหวัดเชียงราย พะเยา
ระยะเวลาที่มาเป็นที่ปรึกษา 3 ปี

ก่อนที่จะมาเป็นที่ปรึกษา อพ.สธ. ปฏิบัติหน้าที่ครูวิทยฐานะชำนาญการสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2518 – 2555 เกษียณราชการก่อนกำหนด 2 ปี รวมเวลาปฏิบัติราชการ 37 ปี 4 เดือน ขณะปฏิบัติราชการทำหน้าที่เลขานุการโครงการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 – 2555 ตลอดระยะเวลา 12 ปีที่ทำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างเต็มที่ร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ ได้รับพระราชทานป้ายสนองพระราชดำรินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ปีการศึกษา 2546 รับพระราชทานเกียรติบัตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ชั้นที่ 1 ปีการศึกษา 2548 รับพระราชทานเกียรติบัตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ชั้นที่ 2 ในปีการศึกษา 2552 ได้รับโอกาสนำเสนอผลงานในงานประชุมวิชาการ 2 ครั้ง คืองานวิชาการทรัพยากรไทย:ประโยชน์แท้แก่มหาชน ปี พ.ศ. 2550 อภิปรายหัวข้อ องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน งานประชุมวิชาการทรัพยากรไทย : ผันสู่วิถีใหม่ในฐานไทย พ.ศ. 2552 นำเสนอสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนนวัตกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นับเป็นเกียรติประวัติและเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

แรงดลใจในการปฏิบัติหน้าที่ คือ พระราชจริยาวัตรและพระราชกรณียกิจในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประชูปการสร้างนกอรุรักษ์ บรรยากาศของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ความสำเร็จและความต่อเนื่องในการดำเนินงานของโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ ทำให้มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนองพระราชดำริ

ประทับใจ ที่คณะปรึกษา คณะเจ้าหน้าที่ของโครงการที่ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น เสียสละ พุ่มเท ซินชมผู้บริหาร ครู ของโรงเรียนสมาชิกที่เห็นความสำคัญของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน นำไปบูรณาการการเรียน การสอนและชื่นชมนักเรียนของโรงเรียนสมาชิกที่นำเสนอผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนเองด้วยความภาคภูมิใจ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชดำริ เรียนรู้และเข้าใจเป้าหมายแนวคิด สาระสำคัญ ลำดับการเรียนรู้ขององค์ประกอบและสาระการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมด้วยความศรัทธา แน่วแน่ มุ่งมั่น ตั้งใจจริง

จากการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ได้พบปะผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรของโรงเรียน มีโอกาสชี้แนะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ทุกครั้งจะสร้างความรู้สึที่ดี ประทับใจและเกิดพลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความภูมิใจและชื่นชมที่โรงเรียนสมาชิก ครู นักเรียนที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน พัฒนาตนเอง รวมไปถึงพัฒนาองค์กรขยายไปถึงการพัฒนาท้องถิ่นของตนในอนาคต บนฐานงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ตัวอย่างเรื่องประทับใจจากการไปเยี่ยมเยียนเพื่อพิจารณาให้คะแนน โรงเรียนสวนบุญโญบลัณฑ์ จังหวัดลำพูน เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2559 มีการนำเสนอรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน “พ่อนเก็บลำไย ” ซึ่งเป็นผลงานการจัดการเรียนรู้บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของคุณครูนาฏศิลป์ท่านถึงแก่กรรมไปแล้ว แต่ผลงานของท่านยังคงอยู่ ได้เห็นความงดงามของนาฏศิลป์ ที่สื่อความหมายถึงการเรียนรู้เรื่อง ลำไย พิษศึกษาของโรงเรียน และประทับใจขึ้นเมื่อได้ทราบว่า ผู้ที่สืบทอดและถ่ายทอดรูปแบบ วิธีการสอนที่บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน คือ ลูกสาวของท่านซึ่งเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน ไม่ได้เป็นครูของโรงเรียน แต่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจเสียสละเวลามาสอน และฝึกซ้อมนักเรียนจนมีความสามารถเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ประทับใจของคณะครู นักเรียน โรงเรียนสวนบุญโญบลัณฑ์และผู้มาเยี่ยมชม นี่คือนตัวอย่างผลงานที่แสดงความงดงามของการเรียนการสอนที่บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นความงดงามที่เกิดจากความรัก ความผูกพันในครอบครัว สถาบันการศึกษา และการมีจิตอนุรักษ์ นับเป็นเรื่องดีเรื่องหนึ่งที่น่ามาเผยแพร่ด้วยความชื่นชม

ฉบับนี้ขอนำเสนอผลงานของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จังหวัดลำพูน พี่ศิษย์ของโรงเรียน คือ “หอมแดง” โรงเรียนได้บูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้และนักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการทำกิจกรรมในแต่ละลำดับการเรียนรู้ของงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และได้เรียนรู้ตามสภาพจริง เช่น การบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ร่วมกับวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ซึ่งนักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ การคิด วิเคราะห์ ได้เป็นอย่างดี

**พฤษภษา
วรรณศิลป์**

ดวงแก้ว

โคลงหอมแดง

กลอนแปด หอมแดง

หอมแดงมีค่าล้ำ	สมุนไพรร	ใบแหลมเรียวยาวข่มในทุ่งกว้าง	อยู่ท่ามกลางแสงแดดไม่หวั่นไหว
เป็นหนึ่งในพืชพันธุ์ไม้	กล่าวอ้าง	เพาะปลูกได้สี่สัปดาห์ดอกแกว่งไกว	เอามาใช้ผัดกินกลิ่นหอมหวาน
ทุกครัวเรือนล้วนมีใช้	เลอค่า จริงเฮย	คอยระวังเปลี้ยแบ่งมารบกวน	ทุกคนควรใส่ใจไม่หายสูญ
ของอยู่เคียงคู่บ้าน	ใครรู้ จิงยล	ชาวลำพูนปลูกขายรายได้พูน	หอมลำพูนขึ้นชื่อระบือไกล

กาพย์ยานี ๑๑ หอมแดง

หอมแดงนั้นขึ้นชื่อ	ประโยชน์คือใส่พริกแกง
กลิ่นฉุนและหอมแรง	แกงอร่อยต้องคอยเพิ่ม
แก้หัดเจริญอาหาร	รับประทานไม่แต่งเติม
สรรพคุณมีคงเดิม	คุณค่าล้ำหอมแดงไทย

ทรงสนะและข้อคิดต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทความต่างๆ ของจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องเป็นความคิดเห็นของ อพ.สธ. และ อพ.สธ. ไม่รับผิดชอบใดๆ ต่อบทความที่ถูกส่งเข้ามา และหากมีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้น บทความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 การนำส่วนหนึ่งส่วนใดของจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ต้องได้รับอนุญาตจากบรรณาธิการจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

บรรณาธิการ : นายพรชัย จุฑามาศ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรร : ศ.ดร.เพยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ

กองบรรณาธิการฝ่ายบริหาร : น.ส. เพยาว์ ศิริสัมพันธ์

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ : ศ.ดร. เพยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ ดร. ปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ ดร. อรุณรัตน์ คิดอยู่ ดร. นัฏฐพร รุจิขจร น.ส. ศิริกุล เกษา

กองบรรณาธิการฝ่ายประสานงาน : น.ส. อริศรา รื่นอารมย์

กองบรรณาธิการฝ่ายประสานงานสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน : น.ส. ปัทมาวรรณ ราตรี นางกมล จันทวงศ์ น.ส. กชกร เดชากิจไพศาล

กองบรรณาธิการฝ่ายพิมพ์/เว็บไซต์ : น.ส. วิไลลักษณ์ ช่วงวิวัฒน์ น.ส. ดรณี กวางทวย นายภัทรชัย จุฑามาศ

ผลิตภัณฑ์ : ฝ่ายผลิตสื่อกราฟิก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303

กรณีต้องการสอบถามข้อสงสัยหรือข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่ : หัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา ถ.ราชวิถี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303 โทร. 0 2252 0665, 0 2282 1850

โทรสาร 0 2282 0665

<http://www.rspg.or.th> email : dongdib05@plantgenetics-rspg..org, dongdib05@rspg.org